

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING**
Enhet 2
Ulf Nordberg

DOM
2012-08-01
Meddelad i
Jönköping

Mål nr
2030-12 E
Domare 2:3

SÖKANDE

Industri Tele i Ulricehamn AB, 556316-4986
Box 125
523 23 Ulricehamn

MOTPART

Borås Stad
501 80 Borås

Ombud: Stadsjuristen Torbjörn Alfredsson
Borås Stad
Stadskansliet
501 80 Borås

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2012-08-02	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen ska göras om.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 13 april 2012 upphör därmed att gälla.

BAKGRUND

Borås stad genomför en upphandling i form av en förnyad konkurrensut-sättning som benämns Förfrågning på Trygghetssystem (dnr 2012/SDNN0043059). Genom tilldelningsbeslut har Tunstall AB (Tunstall) tilldelats kontraktet i upphandlingen. Industri Tele i Ulricehamn AB (Industritele) har ansökt om överprövning och förvaltningsrätten har den 13 april 2012 beslutat att Borås stad inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Dok.Id 74914

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 66 00

E-post:
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se

Telefax
036-15 66 55

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

Den **ursprungliga upphandlingen** benämndes Trygghetssystem för omsorgsboenden (dnr 2011/IN0004) och handlades som ett förenklat förfarande. Förfrågningsunderlaget är daterat 2011-07-08. Upphandlingen omfattar deltagande kommuners behov av installationer av och kompletteringar till trygghetssystem för omsorgsboenden i kommunerna i enlighet med punkterna 1.3.11. – 1.3.37 ”Krav på föremålet för upphandlingen” samt övriga i förfrågningsunderlaget angivna krav. Syftet med upphandlingen är att den ska leda till goda möjligheter för kommunerna att från ett ramavtal avropa varor/tjänster med efterfrågad kvalitet till en attraktiv kostnad. Avsikten är att teckna ramavtal med de leverantörer som uppfyller kraven för kvalificering och anbudsprövning enligt punkt 1.3.1. ”Kvalificering, anbudsprövning och utvärdering” samt för varje objekt under avtalstiden genomföra en förnyad konkurrensutsättning. Vid förnyad konkurrensutsättning ska prisförfrågan och svar normalt kommuniceras via e-post. De anbud som uppfyller samtliga ska-krav och har lägst pris enligt ifylld prismatris kommer att antas.

Av förfrågningsunderlaget (avropsförfrågan) i den nu **aktuella upphandlingen** framgår bl.a. följande. Upphandlingen avser omsorgsboendena Präntaren och Kypegläntan. I systerfastigheten Kypegläntan finns ett befintligt trygghetssystem (Camillo/Tunstall/Cobs) för 24 lägenheter. Det kommer att byggas ytterligare fyra lägenheter där under år 2012. Det nya systemet ska vara enhetligt och betjäna båda fastigheterna. Handenheter ska kunna ta emot larm och ha kommunikation i samtliga i fastigheterna förekommande rum/korridorer/våningsplan var helst de befinner sig. I offertern ska leverantören ange hur denne vill hantera det befintliga larmsystemet (koppla in det som det är, uppgradera, byta ut eller skrota). Det offererade systemet ska ha talkommunikation.

I **tilldelningsbeslutet** anges bl.a. följande. I den nu aktuella upphandlingen har samtliga leverantörer som tilldelats avtal i den ursprungliga upphand-

lingen tillställts en begäran om pris för trygghetssystem. Fyra leverantörer har lämnat anbud. Vid anbudsprövning har tre av dessa ansetts kvalificerade. Bland dessa innehåller Tunstalls anbud det lägsta anbudspriset, varför Tunstall tilldelats kontraktet i upphandlingen.

YRKANDEN M.M.

Industritele yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse skett genom ny anbudsutvärdering, varvid de moment som föranleds av kravet på talkommunikation ska bortses ifrån. I andra hand yrkar Industritele att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om. Till stöd för sin talan anför Industritele bl.a. följande. Borås stad har på ett otillåtet sätt frångått de villkor som fastställts genom de ramavtal som ingåtts efter den ursprungliga upphandlingen. Avvikelsen har skett genom uppställande av krav på ett system med talfunktion i varje rum, trots att något sådant krav inte finns i dessa ramavtal. Det kan vidare ifrågasättas om Tunstalls anbud uppfyller avropsförfrågans krav på att det offererade systemet ska vara enhetligt. Enhetlighet kan endast åstadkommas genom att hela systemet byts ut och två likadana system installeras. Ett systems beskaffenhet varierar beroende på ålder, skick och tidigare bruk. Dessutom är risken högre att gamla produkter slutar fungera, med påföljande risk för den enskilde brukaren/patienten, än att nya gör det.

Borås stad anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. I ramavtalet anges "Handenheterna kan kommunicera med tal" (punkt 1.24.). För att talfunktionen ska kunna uppfylla sitt uppenbara syfte måste såväl rumsenheter som handenheter kunna kommunicera med tal. Talfunktionen är alltså ett villkor som regleras i ramavtalet. I det ursprungliga förfrågningsunderlaget krävdes att anbudsgivaren skulle besvara frågan "Kan handenheterna kommunicera med tal?" (punkt 1.3.26.). Detta innebär att frågan

om talfunktion inte varit en nyhet för leverantörerna vid den förnyade konkurrensutsättningen. Måhända har förfrågningsunderlagets formulering angående talfunktion inte varit optimal. Det måste dock vid tiden för upphandlingen av ramavtalet, för en rimligt informerad anbudsgivare, ha stått klart att det fanns ett önskemål och ett behov att i senare avropsförfrågningar uppställa ett krav på talfunktion. Detta gäller särskilt då talfunktionen förmodligen kan erbjudas av samtliga aktörer i branschen och då det är mycket vanligt att upphandlande myndigheter och andra köpare ställer krav på att sådan funktion inkluderas i larmsystem. Med beaktande härav kan det sägas att villkoret avseende talfunktion anges i såväl ramavtalet som förfrågningsunderlaget till ramavtalet. I vart fall har kommunen inte gått utöver sin rätt att precisera och komplettera de villkor som angivits i förfrågningsunderlaget. Tunstall har i sitt anbud angivit att detta lämnats i enlighet med anbudsinbjudan. Vidare har Tunstall angivit att befintlig larmanläggning ska uppgraderas och utökas. Det har förtydligats att befintligt kablage på Kypegläntan kommer att utnyttjas i möjligaste mån. Tunstall har även bekräftat att handenheter kan ta emot och hantera larm från båda boendena oavsett var personalen befinner sig i byggnaderna. Således har Tunstall bekräftat att ställda krav uppfylls. Det har inte funnits anledning att ifrågasätta denna uppgift. Den omständigheten att Tunstall offrerat en IP-lösning saknar betydelse för uppfyllelsen av kravet på enhetlighet.

DOMSKÄL

I 1 kap. 9 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 5 kap. 7 § första stycket LOU framgår följande. Om ramavtal ingåtts med flera leverantörer enligt 5 § och om inte alla villkor är angivna i ramavtalet, ska parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

I relevanta lagmotiv (prop. 2006/07:128 s. 338-339) anges bl.a. följande. Villkoren i ramavtalet kan inte omförhandlas och inte heller kan krav som ställts i avtalet ändras eller bytas ut. Materiella ändringar i villkoren är således inte tillåtna. Det är i stället fråga om att komplettera eller förfina villkoren i ramavtalet för att fånga upp särskilda omständigheter för att kunna fullgöra ett enskilt kontrakt. Härtill kommer att den förnyade konkurrensutsättningen kan omfatta en förnyad konkurrensutsättning av priset. Det betyder att priset inte behöver vara bestämt redan i ramavtalet. Exempel på precisering av villkor som anges i ramavtalet kan vara prisreduktion vid inköp över en viss volym, uppgift om vilka konsulter som är tillgängliga vid ett visst givet tillfälle eller leveranstid vid en särskilt brådskande beställning. Exempel på komplettering av villkor som inte framgår av ramavtalet kan vara tidsåtgången för ett enskilt konsultuppdrag. Ett sådant villkor är meningsfullt endast i samband med ett konkret uppdrag.

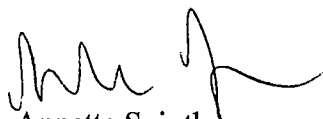
Enligt 16 kap. 1 § LOU (i dess lydelse före den 1 november 2011) får en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärd enligt 5 § eller 15 § (ansökan om överprövning). I 5 § samma kapitel anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Inledningsvis konstateras att det i mål om ingripande enligt LOU som huvudprincip gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Det anges inte i det ursprungliga förfrågningsunderlaget att det offererade systemet ska ha talfunktion. En sådan funktion omnämns inte heller i samband med kraven avseende rumsapparat. Det finns endast en fråga i samband med kraven på bärbara handenheter. I ramavtalet som tilldelats genom den ursprungliga upphandlingen finns talfunktion för handenheter medtaget som ett villkor (jfr punkterna 1.3.16 Rumsapparat och 1.3.26 Bärbara handenheter i det ursprungliga förfrågningsunderlaget respektive punkterna 1.14 Rumsapparat och 1.24 Bärbara handenheter i ramavtalet). Avropsförfrågans villkor avseende talfunktion, som ostridigt omfattar såväl rumsapparat som bärbara handenheter, kan mot denna bakgrund inte anses framgå av ramavtalet. Det är därför inte fråga om en precisering. Såvitt framkommit betingas villkoret inte av särskilda omständigheter för att kunna fullgöra det enskilda kontraktet. Därför kan det inte heller anses vara fråga om en komplettering. Därmed har Borås stad brutit mot 5 kap. 7 § LOU genom otillåten avvikelse från ramavtal vid förnyad konkurrensutställning. Detta fel kan ha påverkat Industriteles möjligheter att avge ett konkurrenskraftigt anbud och därmed i förlängningen resultatet av utvärderingen. Industritele har därför lidit eller kan komma att lida skada i LOU:s mening. Därmed finns det grund för ingripande med stöd av LOU. Då det finns ett fel hänförligt till upphandlingens konkurrensuppsökande fast kan mindre ingripande åtgärd än beslut om att upphandlingen ska göras om inte väljas. Vid denna bedömning saknas anledning att pröva de omständigheter som angivits av Industritele angående Tunstalls anbud.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D LOU).

Annette Spjuth

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that this is essential for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail.

2. The second part of the document outlines the specific procedures that should be followed when recording transactions. This includes the use of double-entry bookkeeping and the requirement that every entry must be supported by a valid receipt or invoice.

3. The third part of the document discusses the role of the accounting department in providing timely and accurate information to management. It highlights the importance of regular reporting and the need to identify any potential issues or discrepancies as early as possible.